כתב עת של הוועדי הסטודנטים לרפואת שיניים

מבט נשמע

של האוניברסיטה העברית והדסה

"האמא" של הסטודנטים גב' בלה צונה

גיליון מס' 101 | שנה 45 | סתיו תשע"ו | 2015

גיליון 101

קורא יקר,

אנו במעבר משנת תשע"ה לשנת תשע"ו. אם רק נחליף את מיקומן של שתי אותיות בשני התאריכים, נוכל לומר ש"תעש'ה" היה בעבר ובעתיד יהיה "תעש'ו". כלומר מעתה נתחיל לעבוד יחד. יחד אפשר גם לשיר ובמיוחד בשני קולות וזה הרבה יותר יפה מאשר בקול אחד.... ואפשר גם לעבוד יחד.

על השינויים שיחולו בעיתון "מה נשמע" החל מחודש זה תוכלו להתעדכן בכתבה שבמדור בינינו, ועל השינויים שחלים בפקולטה תוכלו לקרוא בטור האישי של הדיקן. מלבד כל אלו, תמצאו ביומן כתבות על "מלכת האמלגם" מימי שטראוס העליזים לפני כמעט 50 שנה, ועל ה"אמא של הסטודנטים" בעשור האחרון, כמו גם על אלו שגורפים את הפרסים הראשונים בתחרויות בינלאומיות.

בתחילת הקיץ נערך הכינוס הארצי של אלפא אומגה. בגיליון הזה מתפרסמת כתבה על כל ההתרחשויות בכינוס פופולרי זה, בכתבה פרי עטו של נשיא הסניף התל-אביבי, ולדי דבוייריס. בגיליון הזה יש גם דיווח מפורט על ההתמחות ברפואת שיניים קהילתית, וגם על הפלרת מי השתייה בישראל. כתבה מיוחדת במרכז הגיליון עוסקת ב"שליחות ברפואת שיניים בשנות האלפיים", וגם הפעם שני רופאים בבית ספרנו מספרים על "האסימון שנפל" להם בהתמחותם הספציפית.

כמו כן מתפרסמים המדורים הקבועים: המדור 'לזכרו' מוקדש ליוחנן ספיר, טכנאי ציוד בבית ספרנו שהלך לעולמו לפני שנים אחדות, וכמובן המדורים הקבועים של 'יתד', 'דברי חכמים' וגם 'בינינו'.

בפרוס השנה החדשה שלוחה לכל בוגרי ועובדי בית ספרנו ברכת שנה טובה ומבורכת.

קריאה מהנה,

נח שטרן, עורך

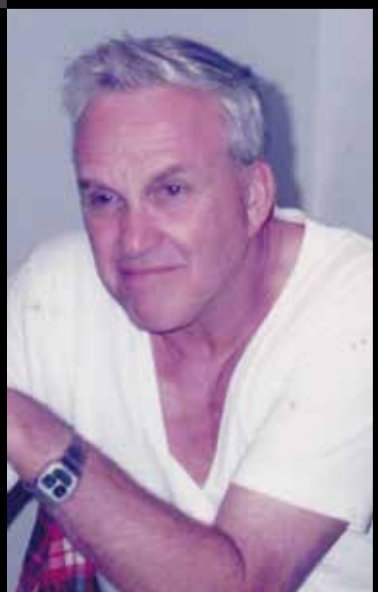

"מה נשמע" כתב העת של הפקולטה לרפואת שיניים ובוגריה.
שנה 45 גיליון 101,
סתיו תשע"ו – 2015

המייסד (1971) והעורך הראשון:
נח שטרן

תמונת השער:
ראה כתבה בע' 4

עורך:
פרופ' נח שטרן 052-641-4770
nstern@cc.huji.ac.il

יו"ר ארגון הבוגרים:
פרופ' דורון אפרמיאן 050-8573945
dorona@cc.huji.ac.il

מזכירת המערכת:
גב' מאיה מועלם

יחסי ציבור:
יהודית רודולף

עריכה לשונית:
אודי לוינגר

עיצוב גרפי:
"מעוצב" ליאת חברוני

הפקה ודפוס:
דפוס איילון, ירושלים

כתובת המערכת:
"מה נשמע", בית הספר לרפואת שיניים,
הקמפוס הרפואי ה.מ. הדסה,
ת"ד 12272 ירושלים 91120

אתר הפקולטה:
http://dental.huji.ac.il
אתר ארגון הבוגרים – מהנוסח העברי של אתר הפקולטה קיימת גישה ישירה

תוכן העניינים

יומן 3
חדשות אלפא אומגה 8
"אני נשבע" 12
פלואורידציה 14
לזכרו של יוחנן ספיר 16

יומן חדשות הפקולטה

טור אישי

דבר הדיקן

פרופ׳ אהרון פלמון

חלפו שנתיים מאז בחירתי לדיקן הפקולטה לרפואת שיניים. שנתיים של עבודה אינטנסיבית כשברקע המשבר הקשה של הדסה שממשיך להשפיע על כל הפעילות שלנו.

עם כניסתי לתפקיד חשבתי שנכון לקבוע מטרות שעל פיהן צוות הפקולטה והדיקן יפעלו, ובהן:

1. מצוינות הוראתית, מחקרית וקלינית (חינוך).
2. קידום מצוינות בטיפול ובשירות למתרפא הדנטלי ולקהילה (מתרפאים).
3. טיפוח הסגל הלומד, המלמד והתומך (מנהלי וטכני) ליצירת סגל אחראי, דואג לסביבתו, מקצועי, יצירתי ומנהיג (סגל).
4. צמיחה, חדשנות, חתירה לשיפור מתמיד ושיתוף בינלאומי בפעילות (השקפת עולם).

משבר הדסה וההתעסקות התמידית בתוצאותיו, בעיקר בשנה הראשונה, הקשו מאוד על ביצוע משימות אלו, אבל בזכות צוות עם מחויבות ללא גבולות ותמיכה מהנהלת האוניברסיטה אנחנו מצליחים להתקדם לעבר המטרות שהצבנו. אנסה לציין למטה חלק מהתורמים הרבים למלאכה, והסליחה עם אלו שלא ציינתי את שמם הפעם.

פרופ׳ ליאור שפירא, סגן דיקן להוראה, בשיתוף מנהלי המחלקות וועדת ההוראה, בדקו את תכניות הלימודים במטרה להעלות את הניסיון הקליני הנרכש בזמן הלימודים. כמו כן קבעו כיווני התפתחות לעתיד. יחד עם סגן הדיקן, מנהל המרפאות ד״ר אלון לבני יזם ויישם שינויים רבים בתפעול המרפאות במטרה לשפר את נוחות העבודה ויעילותה. פרופ׳ אביחי חובב וד״ר צחי אברמוביץ׳ עם מזכירות התלמידים ממשיכים להוביל את הקשר עם הסטודנטים ומנסים לפתור בעיות שבהן הסטודנטים נתקלים תוך שמירה על תקנונים אקדמיים. יחד עם ד״ר חן נדלר וד״ר אלכס חיימוב, אנחנו משפרים את מערך בקרת הזיהומים במרפאות הסטודנטים והסגל. הנהלת האוניברסיטה תרמה להגדלת מרפאות הסטודנטים ומעבדת הפנטום כדי לאפשר לימוד ברמה הגבוהה ביותר לסגל הסטודנטים הלומדים, ובקרוב ניצור יחד עם ארגון אלפא אומגה יחידת סטריליזציה מרכזית ברמה הגבוהה ביותר.

כדי להמשיך להיות גוף מחקרי מוביל בארץ ובעולם בתחום המדעים הביו-רפואיים ברפואת שיניים, קלטנו שני חוקרים חדשים למכון למדעי רפואת שיניים: ד״ר נטלי קרבצ׳נקו-בלשה וד״ר מיכאל קלוטשטיין. תהליך זה הובל על ידי ראש המכון ד״ר גבריאל נוסבאום וסגל המכון שאיתו. אנו בונים להם מעבדות מחקר ומקווים שישתלבו במהרה במחקר ובהוראת הסטודנטים בפקולטה. מניסיוננו בעבר למדנו שהקשר הנוצר בין החוקרים החדשים במכון לסגל הקליני תורם לקידום המחקר הקליני ובכך הרווח המחקרי כפול.

ד״ר רקפת צ׳רנינסקי ממשיכה להוביל את לימודי ההמשך בפקולטה והשנה נוסיף על הכנסים המאוד מוצלחים של השנה שעברה (למעלה מאלף משתתפים!) גם קורסים בנושאים ממוקדים. אף שלימודים שכאלו כרוכים בתשלום, התשלום יהיה סביר ביותר כשהמטרה אינה רווח אלא חיזוק הידע הרפואי של רופאי השיניים בישראל ושיפור הקשר של רופאי השיניים עם סגל הפקולטה. לצורך כך ייפתח בקרוב משרד שיהיה אחראי ללימודי המשך בדיקנט הפקולטה. אני מודה לחברת ORAL B ולחברת DIVDENT על התמיכה בכנסים בשנה החולפת שאפשרה את קיומם ללא תשלום.

עם השלמת עיקר תשתיות ההוראה הפיזיות, אני מקווה שנוכל יחד עם מנהלי המחלקות ודיקן המשנה פרופ׳ אבי זיני לעסוק בשיפור התשתיות במרפאות הסגל והמתמחים וכן בפעולות לטיפוח הסגל המלמד והתומך בפקולטה. במרפאות אלו זוכים הסטודנטים להוראה ייחודית בצורה של רוטציות והתבוננות בפעילות מומחים ומתמחים ברמה הגבוהה ביותר, ובמרפאות אלו מוכשר עיקר סגל המומחים של מדינת ישראל. בשנתיים האחרונות, על רקע משבר הדסה, הסגלים השונים תרמו מעל ומעבר לשימור ושיפור חוויית ההוראה והלמידה בפקולטה. כדי להמשיך באותה מגמה יש לשפר את סביבת העבודה ולדאוג לעדכון הידע והתשתיות ככל האפשר. עם זאת, אנחנו מחויבים לשירות מצוין למתרפאים הבאים אלינו, אני מקווה שיחד עם הנהלת הדסה נוכל להמשיך ולשפר את רמת הפעילות הקלינית לקהל הרחב המגיע אלינו.

אני מקווה שקיבלתם את התחושה של העשייה הרבה שנעשית על ידי צוות הפקולטה, שמקוצר היריעה רק את חלקה פירטתי. כדי שנמשיך בדרך זו אני קורא לרופאי השיניים בוגרי הפקולטה לתרום מזמנם להדרכת סטודנטים ומתמחים במקום שבו ״גדלו מקצועית״. אנו שוקדים כל העת על שדרוג ההוראה לסטודנטים ואני בטוח כי הדיאלוג בין המדריכים המנוסים והסטודנטים/מתמחים יהיה חוויה מעשירה לכל מי שישתתף בהוראה.

שנה טובה,
פרופ׳ אהרון פלמון
דיקן

"האמא" של הסטודנטים בלה צונה

במשרד הדיקן של בית הספר לרפואת שניים יש מזכירות שאחראית על "ענייני הוראה ותלמידים". אחת המזכירות הגיעה לתפקיד בצורה די פתאומית בגלל פרישה לגמלאות של המזכירה שקדמה לה. בגלל סיבות לא ברורות לא בוצעה חפיפה עם העובדת שקדמה לה, אך בכל זאת העבודה התבצעה בצורה מצוינת. המזכירה החדשה השתלטה במהירות על כל תחומי התפקיד, ואפילו טיפלה בהצלחה רבה בעבודה של מזכירה אחרת שיצאה באותו זמן לחופשת לידה. למרות הלחץ וריבוי התפקידים מעולם לא איבדה את שלוות רוחה, את מאור הפנים המיוחד לה ואת נכונותה לעזור לכולם: סטודנטים, עמיתים לעבודה, ופונים אחרים שנזקקו לעזרתה. התפקיד שהיא מבצעת כרוך בעמידה בלוח זמנים ובלחץ רב, ועם כל זאת היא מצטיינת בנועם הליכות, ביחסי אנוש מעולים, במאור פנים, בסבלנות ובחריצות, לפעמים גם לאחר שעות העבודה המקובלות. אם כן, לא פלא כלל שהמזכירה בלה צונה זכתה ב"פרס הצטיינות אוניברסיטאי". כבר כמה שנים מתקבלים במשרד הדיקן תגובות נלהבות מסטודנטים, מוועדי כיתות, וגם מהסגל האקדמי על המשב החיובי שנוצר במזכירות התלמידים של הפקולטה. מדי שנה מצביעים הסטודנטים, בעלי תואר מוסמך וגם אנשי צוות, על בלה כ"עובדת אדיבה, סבלנית, אכפתית, משקיעה, מדהימה, מקסימה, חרוצה, הנכס של הפקולטה, תמיד מחייכת". בלה צונה – האמא של הסטודנטים.

"מלכת האמלגם" מבית שטראוס
הגיעה במזל טוב לגיל 90

לידיעת כל הרופאים הצעירים, עד לא כזה מזמן עשיית סתימת אמלגם לא הייתה פשוטה כל כך כמו היום. היום ניגשים למכונת ערבוב אמלגם, שמים במערבב קפסולה מוכנה עם אמלגם, שמים את הטיימר על כמה שניות והנה יש לך אמלגם מוכן לדחיסה לתוך החלל שהוכן בשן.

עד לפני כמה עשרות שנים היו צריכים למדוד את כמות האבקה במאזניים מיוחדים כדי שהכמות תתאים לטיפה או שתיים של כספית. את שני האלמנטים העבירו למכתש זכוכית מיוחד, ובעזרת עלי מזכוכית הייתה הסייעת מערבבת בין שני המרכיבים עד שנוצרה תערובת מתאימה ומוכנה לדחיסת האמלגם לתוך החלל בשן. אחת הסייעות בבית הספר לרפואת השיניים של הדסה, שהיה עוד ממוקם בבית הבריאות ברחוב שטראוס במרכז ירושלים, הייתה מלכת האמלגם, הלא היא רותי קורן. רותי יצאה לגמלאות בשנת 1986 אבל הוותיקים לא שכחו אותה כלל. לאחרונה נודע לנו שרותי - מלכת האמלגם - כבר לא כל כך צעירה, אבל עדיין נמרצת וממשיכה לחייך, וכנראה גם היום היא עולה קומות במדרגות בריצה ולא משתמשת במעלית. בחוג המשפחה שלה חגגו לה לאחרונה 90. אנו הוותיקים זוכרים אותה ומאחלים לה אריכות ימים ושהחיוך התמידי שלה לא יעזוב את פניה לעולם, אמן.

פרס בינלאומי לד"ר עומר פלייסיג

ד"ר עומר פלייסיג זכה במקום הראשון בתחרות על שם Charley Schultz למחקר בסיסי. התחרות נערכה בחודש מרץ 2015 במסגרת כנס של האיגוד האמריקני לאורתודונטיה (AAO) בסן-פרנסיסקו ארה"ב. הכנס של האיגוד האמריקני הוא הכנס הגדול ביותר באורתודונטיה ומשתתפים בו מעל 10,000 רופאים מרחבי העולם.

מחקרו של ד"ר פלייסיג: "מעורבות תאי ההרג הטבעיים (NK cells) בתנועת שן אורתודונטית" נערך בהנחייתם של פרופ' סטלה צ'אושו – ראש המחלקה לאורתודונטיה, ופרופ' עופר מנדלבוים – ראש מעבדה במכון לאוטנברג לחקר אימונולוגיה של הסרטן. במחקרו הוכיח ד"ר פלייסיג לראשונה שתאי NK והציטוקינים המופרשים על ידם משתתפים בתהליך התנועה האורתודונטית.

ד"ר נתן ניל פורטוגיז ז"ל

ד"ר פורטוגיז, יליד 1931, היה בוגר בית ספרנו מהמחזור הרביעי (1962), ונפטר לאחרונה בגיל 84. הוא נולד וגדל בניואורק, ניו ג'רסי, שבארה"ב. אביו היה רופא שיניים וכך גם אחיו הבכור. בגיל 19 עלה ארצה במסגרת גרעין של השומר הצעיר. בתחילה שהה בקיבוץ דליה, ולאחר מכן עבר עם הגרעין כולו לקיבוץ גלאון, שבו היה חבר חמש שנים. נתן החל בלימודי רפואת שיניים באוניברסיטה העברית בירושלים בשנת 1958. בתקופת הלימודים התפרנס מנגינת אבוב בתזמורת קול ישראל, והוא גם חיבר לקבוצת החברים הקרובים לו שריקת הזדהות שהייתה מבוססת על קונצרט של אבוב ותזמורת. לאחר סיום לימודיו עבד נתן בבאר טוביה וטיפל בתלמידי בתי הספר האזוריים. הוא נישא לחברתו דורית, רופאה קרדיולוגית שהתמחתה בבית חולים שיבא ולאחר מכן עבדה בשיקום נכי צה"ל במשרד הביטחון. ב-1970 פתח נתן מרפאה פרטית ראשונה בכפר סבא, שברבות השנים עברה לרמת אילן שבגבעת שמואל ולאחר מכן לבני ברק. הודות למקצועיותו הרבה ולשימוש שעשה בהומור כדי לסייע למטופליו להתמודד עם הפחד מהטיפול, היה נתן חביב על חברי הצוות ואהוב במיוחד על מטופליו, שנהגו לשוב אליו גם עם צאצאיהם ונכדיהם. גאוותו הייתה על כך שטיפל בדורות רבים של משפחות שלמות. בגיל 71, כשנה לאחר פטירת אשתו דורית, פרש נתן מטיפול. לאחר זמן מה הכיר את אווה גוצמן, סייעת לרופאי שיניים, שהפכה לזוגתו ועמה חי עד מותו ממחלה ב-19 באוגוסט 2015. נתן הותיר אחריו שתי בנות, שירלי (רופאה פסיכיאטרית) ומיכל (אחות), וחמישה נכדים.

יהי זכרו ברוך.

איך ירדה לי אבן מהלב

מאשה צירולניק

חורף, יום קר וסגריר, עולים לירושלים ליום מילוי השאלונים. הרבה מחשבות עוברות בראש, פחדים, חששות, תהיות.

אביב, עולים לירושלים ליום ראיונות. יוצאים בתחושה שלא הלך, ואולי צריך לחשוב על אופציה ב'.

קיץ, ערב, שיחת טלפון מאבא: "אז מה דוקטור, התקבלת?" מחשבות, חששות, תהיות.

שלוש שנים פרה קליניות, מעבר לירושלים, היכרויות חדשות עם אנשים שהיום הם חלק בלתי נפרד מהחיים שלך, מועדי א', מועדי ב'. אין-ספור מקצועות ומידע שנכנס ונכנס לראש גם כשאתה חושב שכבר אין לך מקום בשבילו יותר.

שלוש שנים קליניות, ערבים בפנטום, לילות שלמים בלמידה למבחנים, חדר גבס, מטופלים... מטופלים.. מטופלים.. תזכורות במוצ"ש... ואבן אחת כבדה שתמיד יושבת על הלב.. אולי שכחתי משהו, האם המטופל יבוא, האם אעמוד בדרישות...

שש שנים עברו, אבן ירדה מהלב. ועכשיו נולדים חששות חדשים, מה הלאה, לאן הולכים ואיך מתחילים.....

נפל לי האסימון

ד"ר דודו פולק

החשיפה שלי לעולם הפריודונטיה התחילה עוד לפני הכניסה שלי לעולם הקליני של רפואת שיניים. לפני תחילת שנה ד' התחלתי מסלול לתואר שני במחקר שעסק בתהליכים ביולוגיים הקשורים להתפתחות של מחלת חניכיים. הבחירה בנושא זה הייתה אקראית יחסית, ולא הייתה לי כוונה מיוחדת לכוון את עתידי דווקא לחניכיים.

במהלך השנים הקליניות של רפואת שיניים ומסלול הלימודים לתואר מחקרי (שברבות הימים נהפך לדוקטורט), נחשפתי לעולם הרחב של רפואת השיניים ועולם המדע. שילוב זה הוביל לתהליך מסקרן שבו עולם המחקר ועולם הקליניקה החלו להשתלב יחד והובילו לחשיבה אחידה. חשיבה זו הובילה אותי לשילוב של הבנה של הביולוגיה המתרחשת בהתפתחות של מחלת חניכיים מצד אחד, עם הכלים שעמדו לרשותי כרופא שיניים מצד שני, ויחדיו השתלבו בעת קביעת אבחנה פריודנטלית ותכנית טיפול בקליניקה.

למעשה, כאשר סיימתי את הלימודים של רפואת שיניים ומסלול הדוקטורט, הדרך להתמחות בפריודונטיה הייתה מבחינתי סלולה. העולמות המשיקים של מחקר וקליניקה מאפשרים לי להנות מאינטגרציה יומיומית בין שני העולמות. מעבר לכך, תהליכי המחשבה והתכנון של עולם המחקר שלי זלגו לחשיבה הקלינית שלי ומהווים בסיס איתן להתנהלותי בקליניקה. גישה זו היא דו-סטרית, והחשיבה הקלינית והחשיפה למטופלים ולמקרים בקליניקה לעתים מכוונות את נושאי המחקר שאני בוחר לעסוק בהם בעולם המדע.

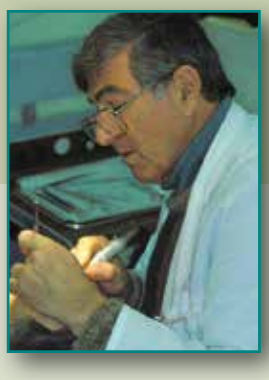

שני כתרי חרסינה קבעו את עתידי

ד"ר רוברט קלוגמן

כדי ללמוד רפואה או רפואת שיניים בארה"ב, היה עליי קודם לקבל תואר BACHELOR OF SCIENCE. לימודים לתואר זה נמשכים ארבע שנים, ואחרי שקיבלתי את התואר היה עליי להחליט אם אני רוצה ללמוד רפואה או רפואת שיניים.

אין ספק שבארה"ב מקצוע של רופא יותר מכובד מאשר רופא שיניים, אבל בתור רופא העבודה קשה יותר – עליך להיות בתפקיד יום-יום, לעשות משמרות לילה וכן לטפל בכל סוגי האוכלוסייה, בעוד שכרופא שיניים אני יכול לבחור לי את שעות העבודה וגם את סוג המתרפאים שלי. יותר מזה, בתור רופא ההחלטות הרבה יותר קשות, לפעמים גם בשאלות של חיים ומוות. כל אלה שכנעו אותי לבחור בתעסוקה נוחה יותר והחלטתי ללכת על רפואת שיניים.

מיד אחרי סיום לימודים של ארבע שנים נוספות כרופא שיניים, היה עליי להתגייס לצבא ארה"ב לשנתיים. רוב העבודה שלי במסגרת הצבאית הייתה ברפואת שיניים משמרת. במשך שנותיי הראשונות בצבא נהייתי מומחה לסתימות. עם שחרורי מהצבא עברתי לעבוד במרפאה פרטית, ועד מהרה היה עליי לבצע שני כתרים קדמיים עליונים לבחורה צעירה ויפה. בחרתי לעשות לה שני כתרי חרסינה. התוצאה הייתה מהממת לא רק בעיניי אלא גם בעיני המתרפאה שלי והוריה. אין לי צילום קליני של המקרה כי את זה לומדים בתכנית התמחות, אבל נפל לי האסימון לעתידי כרופא שיניים והחלטתי להתמחות בשיקום פה. אחרי 55 שנים כרופא שיניים אני מסכם לעצמי את העבר שלי כמוצלח ומהנה מאוד כרופא שיניים.

Oral-B

הכנס השנתי של אלפא אומגה בישראל

ד"ר ולדי דבוייריס

כ-100 רופאי שיניים, חברי אלפא אומגה ואורחים, השתתפו בכנס המדעי השנתי ע"ש זיכר, שנערך השנה במלון "אלמא" החדש בזכרון יעקב. השנה התקיים הכנס המדעי כחלק מהכינוס השנתי של אלפא אומגה ישראל, ובסיומו נשארו כ-50 חברי אלפא אומגה עם בני ובנות זוגם לסופשבוע חברתי איכותי ומגבש במלון.

משתתפי הכנס המדעי נהנו מהרצאות מרתקות, ובראשן הרצאה בת 3 שעות של פרופ' ניצן ביצ'צ'ו, ד"ר גלית טלמור וד"ר מירלה פררו-ביצ'צ'ו – הרצאה שטמנה בחובה טיפים קליניים רבים ותובנות נהדרות בתחום האסתטיקה הדנטלית. ד"ר ריקרדו מיטרני, אורח ממקסיקו שאף הביא לכנס את בני משפחתו, הרצה אודות הטיפול הרב-תחומי במשנן הטרמינלי. בנוסף הרצו ד"ר זאב אורמינר ופרופ' נורברטו רוברי מאיטליה.

הכנס המדעי לווה בתערוכה מסחרית עשירה.

ערב הגאלה שנערך לאחר הכנס המדעי הוקדש להוקרת תודה לקולין גורפיל, חבר בסניף תל אביב ונגיד לשעבר של אלפא אומגה, שקיבל את אות "יקיר אלפא אומגה" על פעילותו למען האחווה, שהפכה כבר מזמן למפעל חייו; יוסי קסירר, חבר מועצת המנהלים הבינלאומית של האחווה, זכה אף הוא לאות הוקרה על כהונתו כנגיד אלפא אומגה בשנת 2014. משתתפי ערב הגאלה נהנו מהופעה מצוינת של להקת הפולק בהנהגתו של שי טוכנר, שהנעימה את זמנם של הנוכחים בשירי פולק איריים, סקוטיים ואמריקניים.

פעילות מפתיעה במיוחד ציפתה למשתתפים בבוקר היום השני לכינוס. בגני רמת הנדיב אורגנו על ידי חברת "דרך השטח" הפעלות ODT (Outdoor Training) מגבשות, שמטרתן – הפעלת הראש והגוף ושיתוף פעולה קבוצתי במטרה להגיע למטמון. במהלך הדרך צצו הפתעות שונות – אבטיחים בשטח, שולחן של גבינות ויין ואף ארוחת צהריים קלה. בסיום הפעילות התקיימה ישיבה עסקית, שבה הציג נשיא אלפא אומגה הבינלאומי, פרופ' אדם שטבהולץ, את תכנית המסע לפולין המתוכנן בשנת 2016. בערב התקיימה ארוחת שבת חגיגית, ולאחריה הרצאה בנושא "מזרח ומערב במוזיקה הישראלית".

מלבד התכנית המדעית והחברתית, הנוכחים בכנס נהנו מן הנוף הנהדר של הים התיכון שנשקף מחדרי המלון המחודש, מיצירות האמנות הרבות הפזורות במלון, ומנופש איכותי בבריכת המלון ובספא. הכנס השאיר את המשתתפים עם תיאבון לכנסים נוספים בסגנון זה, ואכן בכוונתנו להמשיך ולהעלות את רף האיכות של פעילויות אלפא אומגה – מבחינה אקדמית וחברתית כאחת.

vladi@dvoyris.com

התמחות ברפואת שיניים ציבורית

ד"ר סיגל מזור

בין תשעת תחומי ההתמחות ברפואת שיניים בישראל יש התמחות אחת שונה במהותה משאר ההתמחויות – ההתמחות ברפואת שיניים ציבורית. התמחות זו עוסקת בהיבטים הרחבים של רפואת השיניים, היבטים ביולוגיים, חברתיים, נפשיים, התנהגותיים, תרבותיים, כלכליים ועוד.

תחום רפואת השיניים הציבורית טומן בחובו עולמות שלמים. כלכלת בריאות, אפידמיולוגיה, תכנון שירותים, כוח אדם, ניהול מרפאות, היבטים פסיכו-סוציאליים של מחלות חלל הפה, קידום בריאות לפרט ולאוכלוסיות ובקרת איכות, כל אלה הם רק חלק מהתחומים שבהם עוסקת ההתמחות ברפואת שיניים ציבורית.

מדינת ישראל מכירה יותר ויותר בכך שבריאות הפה היא חלק בלתי נפרד מבריאותו הכוללת של האדם. שינויים ותמורות משמעותיים, כמו פתיחת השוק לתאגידים, הכנסת טיפולי השיניים לילדים לסל שירותי הבריאות וביטול הפלרת מי השתייה, מדגישים את החשיבות של מומחים בתחום, שיכולים לנווט את המערכת, ולנטר את ההשפעות של המדיניות על בריאות הציבור הדנטלית.

את ההתמחות ניתן ללמוד בארץ בשני מקומות בלבד, שניהם בירושלים. האחד באגף לבריאות השן במשרד הבריאות, והשני במחלקה לרפואת שיניים קהילתית בפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה. על אף שבוגרי שתי ההתמחויות מקבלים את אותו התואר, ההתמחויות שונות ומשלימות זו את זו. תכנית הלימודים נמשכת שלוש שנים וחצי, כאשר בפקולטה שלנו ניתן ללמוד בחצי משרה, דבר המאפשר המשך עבודה קלינית למעוניינים בכך. בהתמחות כלולים לימודים לתואר שני בבריאות הציבור (MPH), רוטציה במשרד הבריאות במחלקה המקבילה, וכן רוטציה קלינית על פי בחירתו של המתמחה. במסגרת ההתמחות בפקולטה המתמחים לוקחים חלק פעיל ומשמעותי בהוראת הסטודנטים, עליהם להציג מאמרים מהספרות המקצועית העדכנית, להכין עבודות סמינריוניות, וכן ליזום ולהוציא לפועל, על כל המשתמע מכך, פרויקט לקידום בריאות הציבור על פי כל העקרונות שלמדו.

כיום נמצאים במסלול ההתמחות 8 מתמחים מרקעים שונים, בעלי ותק וניסיון שונים, כאשר 4 מתמחים בשנתם האחרונה ו-4 מתמחים בשנתם הראשונה. העבודה בהתמחות היא עבודת צוות ויש שיתוף פעולה רב בין המתמחים. השוני בין המתמחים תורם ומפרה.

את תכנית ההתמחות מרכז כיום פרופ׳ סגן-כהן, וצוות המורים כולל מלבדו את הרופאים הבכירים במחלקה: מנהל המחלקה פרופ׳ מן, פרופ׳ זיני, ד״ר ליבני וד״ר ורד. דלתם של כל המומחים פתוחה בפני המתמחים בכל עת והם מסייעים ותורמים להם מידיעותיהם. כחלק מהקניית דרך חשיבה של מומחה בתחום, על המתמחה להכיר תהליכים רבים ושונים, חלקם מהעבר וחלקם מתנהלים ומתרחשים ביום-יום. המדריכים בתכנית ההתמחות חושפים את המתמחים לסוגיות שאינן כתובות בספרי הלימוד אלא מגיעות ממקורות אחרים, כגון החלטות של בג״צ וועדות ייעודיות שונות, ישיבות ועדות הכנסת, והחלטות ממשלה ופרסומים של מכוני מחקר.

▶ ארבעת זוכי פרס פרנק של החטיבה האירופאית של ה- IADR.
עידן רדנסקי במקום ראשון – הקיצוני השמאלי.

בוגר שלנו זכה בפרס ראשון בחטיבה האירופית של IADR

עידן רדנסקי החל את לימודיו בפקולטה לרפואת שיניים בשנת 2008, זאת לאחר תקופה של לימודים בטכניון. בתום שלוש שנות הלימוד הפרה קליניות, יצא עידן לשנת הפסקה לצורך לימודי תואר שני במיקרוביולוגיה במעבדה לחקר הביופילם שבמכון למדעי רפואת השיניים, בשיתוף פעולה עם המחלקה לאנדודונטיה וחברת Syneron Dental Lasers.

החלק הראשון של מחקרו עסק בהשפעת לייזר מסוג Er:YAG על שכבת המרח הנוצרת בתעלות שורש לאחר טיפול אנדודונטלי. כמו כן, הוא בחן את היכולת של הלייזר לפגוע בביופילם של הפתוגן המרכזי העומד מאחורי כישלונות טיפולי שורש – E. faecalis. חלק מעבודתו התבצעה בשיתוף עם חוקרת מבית ספר לרפואת שיניים שבטורקיה. עם חזרתו של עידן לשנים הקליניות, המשיך המחקר להתקדם ועידן בדק את היכולת של הלייזר הדנטלי להשפיע דרך מנגנונים מיקרוביולוגיים על תקשורת בין חיידקית (Quorum Sensing) העומדת בבסיס הקיום והווירולנטיות של אוכלוסיות פתוגנים ומחוללי מחלה בחלל הפה.

בספטמבר 2014 נשלח עידן לדוברובניק שבקרואטיה כדי להציג את המחקר שבוצע במעבדה בכנס האזורי של ה-IADR, שם השתתף בתחרות ע״ש רוברט פרנק מטעם החטיבה האירופאית למחקר דנטלי (CED-IADR) וזכה במקום הראשון. כמו כן עידן היה נציג החטיבה האירופאית בתחרות האטון העולמית מטעם חברת Unilever בבוסטון בחודש מרץ 2015. עידן שותף בשני מאמרים בנושא וכרגע שוקד על כתיבת מאמר שלישי.

עידן עתיד לסיים את לימודיו בשנת 2015, ומתכנן להמשיך ולשלב עשייה קלינית עם מחקר בתחום הדנטלי גם בהמשך.

שליחות רפואית בנוסח שנות ה–2000

ד"ר צבי יואלי

שיקום פה מורכב בעזרת תותבות על גדמי שיניים, המערב שינוי הממד האנכי והמישור סגרי

רבים שואלים אותי, "מה אתה עושה בהדסה, מדוע אתה מבזבז את זמנך? לבוא ליום בשבוע ללמד סטודנטים?", מרימים גבה, ותמהים מה הסיבה לכך, "יש לך קליניקה עמוסה בירושלים ובכפר סבא, אתה מומחה מוכר ומוערך לשיקום הפה, אז מדוע שוב לחזור וללמד סטודנטים מהי תותבת טובה, סגר נכון, אסתטיקה דנטלית, ועוד כהנה וכהנה".

התשובה עבורי תמיד הייתה פשוטה. כשמאמינים במה שעושים ומרגישים מחוברים לעשייה, אז השאלה כלל לא רלוונטית. לפני 30 שנים סיימתי את לימודי רפואת השיניים בהדסה, המשכתי מיד במסלול ההתמחות בשיקום הפה, גם הוא בהדסה, תוך כדי הוראה בכל התחומים של שיקום הפה, ואחר כך ריכוז הקורס לתותבות נשלפות. כל השנים הללו עבדתי בחצי משרה בהדסה, הייתי מעורה בעשייה הקלינית, בהוראה ובמחקר הקליני במחלקה לשיקום הפה, ולבסוף בחרתי בהוראה של תחום התותבות הנשלפות, קורס מורכב המערב ידע רב ומיומנות קלינית בתהליך בניית שיקום למטופל מחוסר שיניים, והבאתו לתפקוד ומראה בבחינת יש מאין.

בית החולים הדסה ובית הספר לרפואת שיניים הם עבורי בית גידול וצמיחה מקצועית. זהו בית שבו אני מרגיש שייך, רכשתי בו את השכלתי המקצועית, וברצוני להחזיר לו באמצעות הידע שרכשתי והכישורים והמיומנויות שפיתחתי.

ללמד סטודנטים, להכשיר את הדור הצעיר להיות רופאים לעתיד, רופאים שלא רק ירכשו את הידע הרלוונטי לביצוע תותבות נוחות, טובות ומקצועיות ברמה מצוינת, אלא גם יזכרו שהם בני אדם שמטפלים בבני אדם, שיהיו רופאים קשובים לצורכי המטופלים, מכילים, אמפתיים ובעיקר מכבדים את האחר ואת צרכיו.

מומחיות בשיקום הפה היא מומחיות המפגישה אותי כרופא עם מורכבויות רבות הן מהבחינה הרפואית והן במגוון האנושי. המומחה לשיקום הפה פוגש אנשים שעברו תאונות דרכים קשות וזקוקים לשיקום מסיבי, או אנשים ששמירת ההיגיינה בפיהם הוזנחה ונדרש שיקום מקיף, כמו גם חינוך מחדש.

כמומחה, אני מתעסק הרבה עם בניית תותבות לגיל השלישי, וזהו מפגש מרגש בכל פעם מחדש, כאשר אדם שהגיע עם הרס נרחב בפיו או שיקום שהתמוטט, יוצא מחייך בפה מלא שיניים. לזכות לחיוך חושף שיניים מאדם שהיה קשה לו ללעוס את הקשה שבלחם, או מאישה שלא חייכה בחתונת בתה כי התביישה, ועכשיו לאחר קבלת התותבות חייה השתנו, חיוך כזה מקנה סיפוק שאין שני לו.

נכון, הייתה מחשבה כי עידן השתלים ידחק את התחום של תותבות נשלפות שייעלמו מן העולם. זכור לי מפגש עם ד"ר ברנרד טואטי, שהצהיר בפניי כי אין עוד צורך בתחום הזה של נשלפות. לצערי, אין הדבר נכון כלל ועיקר, ויעידו על כך כל אותם מקרים שאנחנו מטפלים בהם, שלא יכולים לקבל שיקום קבוע נסמך שתלים, והפתרון שלנו של תותבת שלמה או חלקית (לעתים בתוספת עיגון של מס׳ שתלים קטן) הוא היחיד הניתן לביצוע.

את רגעי השמחה האלו שאני חווה בעבודתי, אני רוצה להעביר ולתת במפגש עם הסטודנטים שלי. אני משקיע רבות לא רק במישור המקצועי בהדרכה נכונה לביצוע מיטבי של התהליכים, אלא חשוב לי להוות דוגמה אישית של מהו רופא ומה מחויבותו של רופא השיניים, ובמיוחד המומחה לשיקום הפה.

לכן עבורי זו זכות לבוא פעם בשבוע, לפנות את עצמי מהטיפול שלי בקליניקה, ולחנך את הדור הבא של הרופאים, ויותר מכך לקבל בחזרה מהסטודנטים הצעירים את התובנות שלהם, את נקודת המבט שלהם. אני בן להורים מורים ומחנכים, וזה טבעי עבורי להרגיש ולהגשים את המוטו של אבי שעליו חונכתי – "מכל מלמדיי השכלתי ומתלמידיי יותר מכולם".

אז לכל מי ששואל אותי מדוע ולמה אומר בקצרה: כשאתה נותן, אתה מקבל יותר, ואולי זה הדגם לשליחות בזמננו, לתת היכן שאתה יכול ולתת מכל הלב, מתוך שמחה ואמונה בדרך.

"אני נשבע"

נח שטרן

שניים מנכדיי גויסו בשבוע אחד בחודש אוגוסט השנה לצה"ל, אחד לנח"ל והאחר לשריון. שבועיים וקצת אחר כך הוזמנה כל המשפחה, וכנראה כל בית ישראל, לטקס ההשבעה שלהם לצה"ל. טקס אחד תוכנן להתקיים בלטרון במוזיאון השריון בשעה 16:00 אחר הצהריים, והטקס השני התקיים באותו יום בירושלים בכותל בשעה 20:00 בערב.

כל המשפחה גויסה בצורה וולונטרית להכנות. הסבתות והאימהות החלו לבשל ולאפות, ודור הילדים והנכדים רק חיכה למאורע המיוחד. ביום המיועד כבר משעות הצהריים אובחנה תנועה עמוסה בכבישים באזור לטרון. אלפי מכוניות עמוסות באנשים ובאוכל פילסו לעצמם דרך לכיוון אחד, ובמקום ניתן היה לראות משפחות משפחות מכונסות וכולם... אוכלים. בלי החיילים שהיו עסוקים בהכנות למסדר.

המסדר היה מרשים. הקריאה המשותפת של כל מאות החיילים "אני נשבע" הרטיטה את הלב, והייתה בקריאה שלהם החלטה חד-משמעית. הם מוכנים לכול.

שלוש שעות מאוחר יותר היו פקקי תנועה כבדים מאוד בכיוון ירושלים. כירושלמי ותיק ב-60 השנים האחרונות לחיי, ביקרתי הרבה פעמים ברחבת הכותל. אבל אף פעם לא חוויתי להיות במקום הקדוש לכל יהודי באשר הוא כמו ביום ההשבעה של חיילי הנח"ל. נדמה היה שהקירות של המבנים שסוגרים על הרחבה של הכותל זזו, כדי לפנות עוד מקום לעשרות אלפי האנשים שהתכנסו במקום. כמעט אי אפשר היה להבדיל בין האזרחים לחיילים במדים. כאילו כולם התכנסו פה למטרה אחת – להישבע אמונים לעם ישראל, והקריאה החד-משמעית של החיילים במדים "אני נשבע", רק ביטאה את ההבטחה של כל המתכנסים.

אכן, חוויה חד-פעמית לכל מי שהשתתף באירועים, במיוחד אם היה לו בן או נכד בין החיילים.

ביקור ברוצ׳סטר: Eastman Institute for Oral Health

שלמה זוסמן, בוגר 1979

המכון לרפואת שיניים נוסד לפני מאה שנים על ידי ג׳ורג׳ איסטמן, ממציא, יזם ופילנטרופ. איסטמן ייסד את חברת קודאק, עשה מהפכה בצילום והמציא את סרט הקולנוע. הוא בין התורמים הידועים הבודדים שבריאות השיניים והפה של הקהילה הייתה בראש מעייניו.

בנוסף, איסטמן השאיר ירושה נכבדה לאוניברסיטת רוצ׳סטר ולמרכז הרפואי המפואר.

למכון יש שלושה תפקידים. הוא נוסד בראש ובראשונה לתת שירות דנטלי לקהילה, ואת זה הוא עושה גם מהבניין המרכזי בתוך האוניברסיטה וגם מ-7 מרפאות הפזורות בעיר. בנוסף על מרפאות שבהן מתמחים ורופאי שיניים מטפלים בתושבי האזור, יש למכון גם מרפאות שיניים מפוארות שבהן ניתן שר״פ על ידי מורי הפקולטה.

במכון תכניות התמחות בשיקום הפה, רפואת שיניים לילדים, יישור שיניים, כירורגיה פה ולסת, פריודונטיה, כאב פנים ועוד, וכן General Practice Residency, Advanced Education in General Dentistry, תכנית הסמכה לרופאי שיניים זרים ומרכז העשרה לחברי פקולטה מכל רחבי העולם.

כמו כן, יש במכון מעבדות מחקר ידועות ומן המפורסמות בתחום. לאחרונה זכו החוקרים מאיסטמן במענקי מחקר של למעלה מ-10 מיליון דולר.

ניצלתי ביקור משפחתי ברוצ׳סטר וביקרתי במכון המפורסם. פרופ׳ אלי אליאב, בוגר שנת 1989, שמנהל את המכון מזה שנתיים, קיבל את פניי ועשה לי סיור במרפאות בעלות עיצוב עגול, עם אי באמצע להתייעצויות עם המדריך. המכון קיבל השנה תרומה בסך 6 מיליון דולר לשיפוץ המרפאות והקמת מרכז לטיפול אינטרדיסציפלינרי לחולים עם מוגבלויות ומקרים מורכבים.

ראיתי גם את המעבדות המשוכללות בבניין המעבדות של המרכז הרפואי, סביבת עבודה נעימה מאוד. בסיור במסדרונות המרווחים התקשיתי להאמין שאלה הן מעבדות מחקר, אין אפילו ריח של ראגנטים.

המכון עבר מגירעון לרווח של 2 מיליון דולר בשנה האחרונה. המתמחים האמריקאים לא משלמים שכר לימוד אלא מקבלים מלגה. לדברי אליאב, הכול ענין של ניהול נכון.

פגשתי במסדרונות המכון גם את פרופ׳ שרון אלעד, בוגרת שנת 1995, שמנהלת את המחלקה לרפואת הפה. שמעתי לפחות עוד שלושה אנשים מדברים עברית, חלקם אף בירכו אותי ב׳שנה טובה׳.

מהנה מאוד לראות איך בוגרי הפקולטה מצליחים לקדם את רפואת השיניים במקומות שונים בעולם. אנחנו צריכים ללמוד מניסיונם: גם בישראל מכונים להתמחות יכולים להצליח, ועם ניהול נכון לעבור מגירעון להצלחה.

המלחמה נגד המלחמה נגד פלואוריד (נכון לעכשיו)

ד"ר גיא טוביאס, פרופ' הרולד סגן-כהן, פרופ' יהונתן מן

המחלקה לרפואת שיניים קהילתית, הפקולטה לרפואת שיניים, האוניברסיטה העברית והדסה, ירושלים

ביום 26 באוגוסט 2014 נכנס לתוקפו הסעיף בתקנות המים של מדינת ישראל שהפסיק את חובת הפלרת המים בישראל. מהתאריך הנ"ל לא התקיימה הפלרת מים במדינת ישראל.

זו הייתה החלטה מפתיעה בהתחשב בכך כי בכל הוועדות הממשלתיות ב-30 השנים האחרונות, העמדה המקצועית הרשמית והחד-משמעית של משרד הבריאות הייתה שיש להפליר את מי השתייה בישראל. החלטה זו הפכה במחי יד את אחד ההישגים הגדולים בתולדות רפואת השיניים הציבורית, הישג שצוין על ידי המרכז האמריקני לבקרת מחלות ה-CDC כאחד מעשרת ההישגים המשמעותיים ביותר בתחום הרפואה במאה ה-20.

בישראל החלה הפלרת מי השתייה בסוף שנות ה-70 של המאה הקודמת. באותה תקופה היה מצב בריאות הפה בישראל בכי רע. כ-90% מהילדים סבלו ממחלת העששת, כאשר עששת "דוהרת" הייתה נפוצה בקרב ילדים בגיל הגן. שירות הבריאות הדנטלי הציבורי היה בסיסי ביותר, טיפולי שיניים בחינם לא היו קיימים לאף קבוצת אוכלוסייה, לא ניתן היה להשיג משחות שיניים המכילות פלואוריד, ובנוסף לא הופלרו מי השתייה. מאז שנות ה-50 של המאה הקודמת נערכו 7 סקרים מרכזיים לאומיים בישראל, אחד בכל עשור.

על פי החלטת כנסת ישראל וביישום משרד הבריאות, מאז 1998 הופלרו המים לתושבי ישראל ביישובים המונים מעל 5,000 נפש. הסקר העדכני ביותר בנושא הפלרת מים ובריאות שיניים בוצע על ידי חוקרים מהמחלקה לרפואת שיניים קהילתית כאן במוסדנו בשנים 2012-2011, סקר ארצי זה בדק מעל 2,000 ילדים בגיל 12 ומומן על ידי משרד הבריאות הישראלי. בסקר נמצאה רמת DMFT של 1.17, כלומר 1.17 שיניים קבועות בממוצע בעלות ניסיון עששתי כלשהו.

כאשר בוחנים לעומק את ממצאי הסקר, ניכר הבדל משמעותי בשיעורי תחלואת העששת בישראל בין אזורים מופלרים ובין אזורים שאינם מופלרים. כך נמצאה רמת DMFT של 0.98 בקרב ילדים הגרים באזורים מופלרים בהשוואה ל-1.38 בקרב ילדים באזורים שאינם מופלרים. כאשר נבחנה רמת הפלואורוזיס על ידי שימוש במדד TF - Thylstrup-Fejerskov(טבלה מספר 1, תמונות 1-5) נמצאו 1,957 ילדים (89.7%) ללא פלואורוזיס כלל. מעל רמה אחת 224 ((+1 TF ילדים (10.3%) עם פלואורוזיס, כאשר מתוכם 134 (6.1%) ברמה הנמוכה ביותר 2 .((1 TF ילדים אובחנו ברמה הגבוהה (4 TF), אך מעניין היה לגלות כי אחד מהם גר באזור מופלר ואילו האחר גר באזור שאינו מופלר. עוד נמצא כי לילדים המתגוררים באזורים מופלרים סיכוי של פי 2 להיות חופשיים מעששת (Caries free) בהשוואה לילדים הדרים באזורים שאינם מופלרים ((OR=2.09.

טבלה מספר 1 - אינדקס TF לדרגות פלואורוזיס
Thylstrup-Fejerskov Fluorosis index

ציון	מאפיין
0	שן בריאה
1	פסים לבנים בודדים וצרים
2	פסים לבנים מודגשים על פני משטחים חלקים
3	אזורים אופאקיים לא המשכיים על פני משטחים חלקים
4	מראה גירי אופאקי על פני כל המשטח החלק
5-9	דרגות חומרה המציינות אובדן חומר שן

מקור: Thylstrup and Fejerskov, 1978. "Health Effects of Ingested Fluoride" National Academy of Sciences 1993. Pp.171

תמונה מספר 1 TF=0

תמונה מספר 2 TF=1

תמונה מספר 3 TF=2

תמונה מספר 4 TF=3

תמונה מספר 5 TF=4

תמונות מהסקר באדיבות ד"ר יובל ורד

בשנת 2012 הועברה בכנסת בוועדת הגנת הסביבה הצעה להפסקת הפלרת מים. ביצוע ההצעה דרש אישור וחתימה של שר הבריאות. ביום ה-20.8.12 כתב ראש הממשלה בנימין נתניהו, ששימש אז גם כשר הבריאות, מכתב ובו הביע את התנגדותו הברורה והמפורשת להפסקת ההפלרה, להלן ציטוט מהמכתב: **"לא אוכל להסכים להחלטת ועדת הפנים והגנת הסביבה מיום 11.7.12 להפסיק בעוד שנה את הפלרת מי שתיה... תוצאות המחקר שנערך לאחרונה בנושא מוכיחות פעם נוספת את בטיחות ההפלרה ואת חשיבותו... עם זאת, משרד הבריאות ימשיך במעקב בעניין שיעור הפלואוריד המיטבי וככל שיימצא מקום לשנות את השיעור הנוכחי, יפעל בהתאם... האמור במכתבים של כבוד סגן שר הבריאות ושל מנכ"ל המשרד מקובלים עלי לחלוטין, ועל כן אבקש לקיים דיון נוסף בוועדה בהקדם האפשרי על מנת למנוע פגיעה בבריאות הציבור כתוצאה מהפסקת ההפלרה ועל מנת לאפשר פרסום תקנות חיוניות אלה".**

על אף התמיכה הרבה להמשך ההפלרה מכל הגורמים המקצועיים בארץ ובעולם, קיבלה השרה יעל גרמן החלטה לאסור את המשך הפלרת מי השתייה במדינת ישראל. לא נמצאה דרך להתנגד להחלטת שרת הבריאות אלא על ידי פנית גופים רבים ואנשי בריאות ציבור לבג"ץ.

בין העותרים: פרופ' יהונתן מן, פרופ' הרולד סגן-כהן, פרופ' טד טולצ'ינסקי, איגוד רופאי הילדים, איגוד רופאי רפואה ציבורית, איגוד רופאי השיניים לילדים, עמותת רופאי השיניים הערביים ועוד.

לדיון בעתירה נקבע התאריך 15.7.15 בפרק הזמן עד הדיון עברה המערכת הפוליטית בישראל מערכת בחירות שבסופה נבחר הרב יעקב ליצמן לעמוד בראש מערכת הבריאות כסגן שר הבריאות. כמה שבועות לאחר בחירתו פרסם משרד הבריאות את ההצהרה הבאה **"בדיון שהתקיים במשרד הבריאות ביוני 2015 הוחלט כי קיים צורך להשיב את הפלרת מי השתייה, בהתאם לעמדת אנשי המקצוע במשרד ואיגודי רופאים מחוץ למשרד. סגן שר הבריאות, הרב יעקב ליצמן ביקש להכין תיקון מתאים לעדכון תקנות מי השתייה".**

כך שנכון לעת הזו, נדמה כי חלפה הסערה וכי בקרוב תוחזר הפלרת מי השתייה. אנו נמשיך להילחם בעד בריאות תושבי המדינה בכלל והפלרה של המים בפרט. הגישה שלנו תמשיך להישען אך ורק על ראיות מדעיות מוצקות.

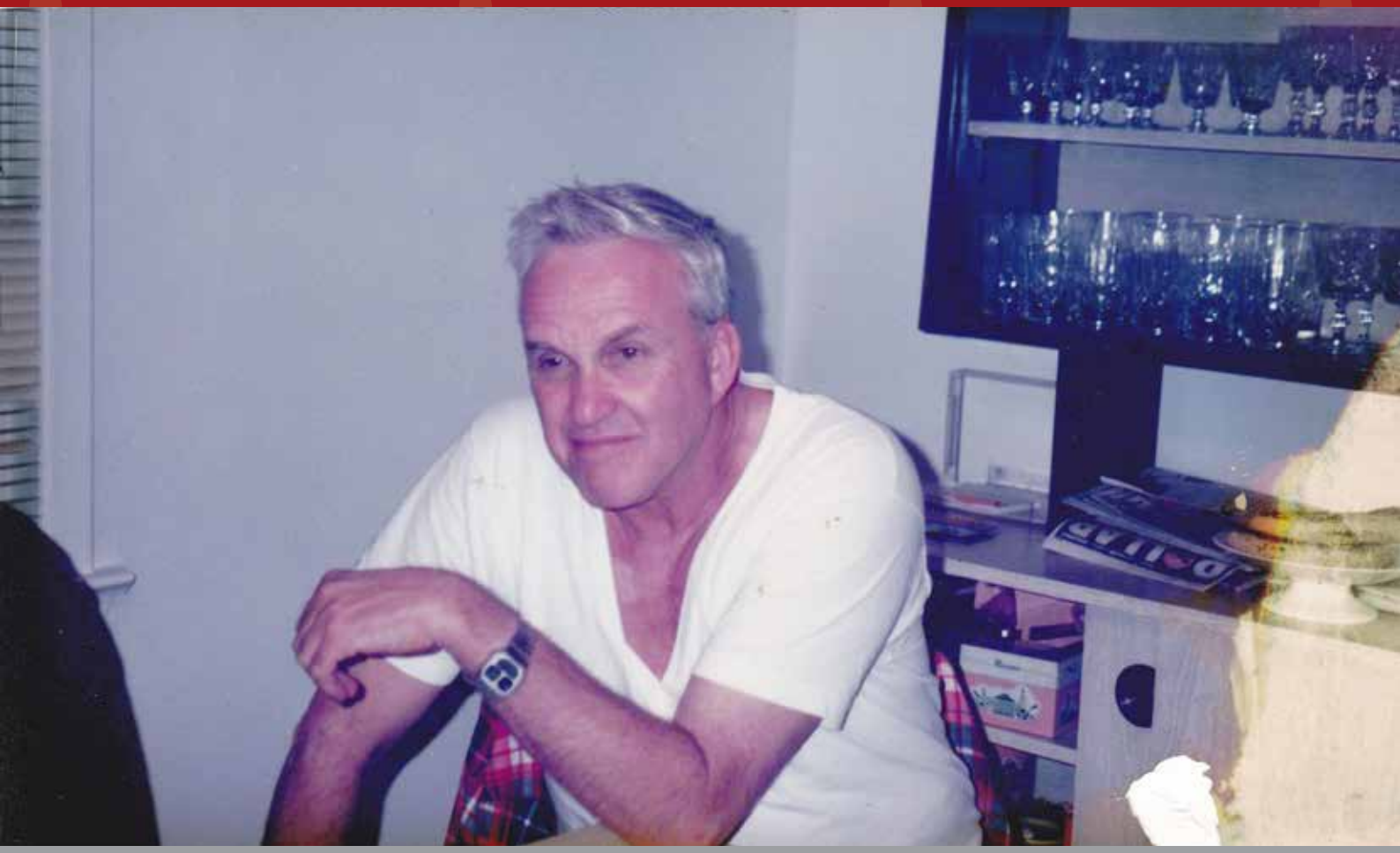

יוחנן ספיר ז"ל 1933-1999

ד"ר יעל ספיר

מכירים את הבדיחה על הזוג שבמשך שנים ארוכות התגורר מול בית הקברות, והיום מתגורר מול הבית? אם כן, כנראה שיוחנן הוא זה שהכיר לכם אותה. כל פגישה איתו, כל שיחת טלפון או שיחת מסדרון תובלו תמיד בבדיחה, וחוש ההומור ואִמרות השפר שלו מלווים אותנו, בני משפחתו, לכל מקום עד היום.

למעלה מ-16 שנים חלפו מאז נפטר ממחלת הסרטן והוא בן 65.

יוחנן ספיר נולד בכפר מל"ל בשנת 1933. עוד בלידתו גילה מרץ רב וקוצר רוח מסוים, הוא לא המתין עד שאמו תגיע לבית החולים ולכן נולד בבית. הוא גדל במושב, בין חיות המשק, נהג והפעיל את כל רכבי החקלאות. בתיכון למד בבית הספר בסמ"ת - בית ספר מקצועי תיכוני להנדסאים וטכנאים מוסמכים שליד הטכניון בחיפה, ובצבא שירת ביחידה 101 בפיקודו של אריאל שרון, לאחר פירוקה שירת במודיעין.

את דרכו ב"הדסה" התחיל בשנת 1961 כחלק מצוות החשמל שעסק בהכנות למעבר בית החולים למבנהו הנוכחי, בקליטת הציוד ובחיבורו לרשת החשמל. במשך שנים עבד בתפקידים שונים בצוות החשמל - באחזקת החשמל, במיזוג האוויר בביה"ס לרפואה, באגף האספקה ובבית הספר לרפואת השיניים כטכנאי של הציוד. ב-8 השנים האחרונות לעבודתו בבית החולים עבד כמנהל מחלקת נכסים.

שמו התפרסם בהדסה בשנת 1970, כאשר קפץ באומץ לב נדיר לתוך מרכזיית החמצן שעלתה באש. הוא אמנם לא השתלט על הדליקה, אך כשיצא בוער מבין הלהבות משך תשומת לב לשריפה המשתוללת, כוחות הצלה הוזעקו, ונמנע פיצוץ של כ-180 בלוני חמצן שאוחסנו במקום, פיצוץ שיכול היה להחריב את הדסה

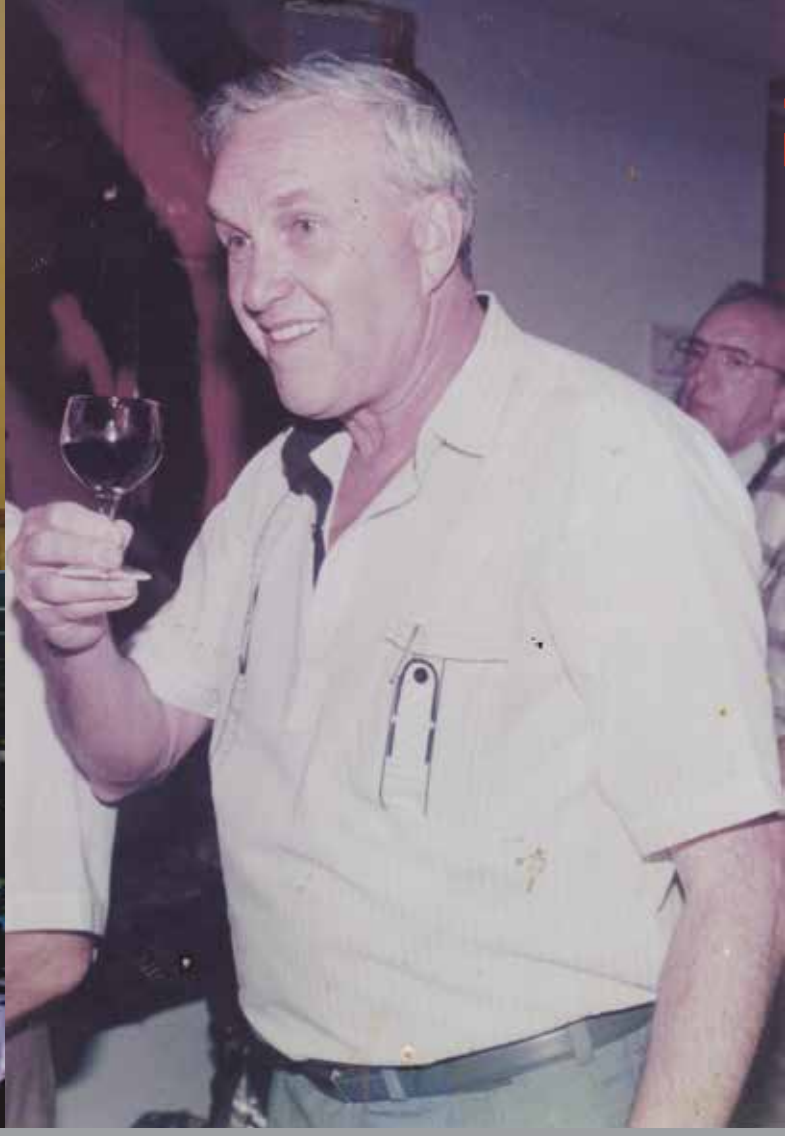

כולה. יוחנן, בקור הרוח האופייני, יצא מבין הלהבות, תלש מעליו את בגדיו הבוערים, התכסה בווילון וצעד ברגל לחדר המיון. הוא נכווה ברוב חלקי גופו ואושפז למשך שבועות ארוכים.

בסך הכול עבד יוחנן בהדסה 36 שנים. היושר, המרץ וחוש ההומור היו המאפיינים העיקריים של 'ספיר', שבניגוד להרבה אחרים היה אומר שהוא 'הולך לעבוד' ולא 'הולך לעבודה'.

לאחר שביקר במפעל הגדול בעולם להרכבת מטוסי ג'מבו של בואינג, חזר וטען ש'הדסה' היא מפעל מרשים יותר. שאין מפעל המעסיק עובדים מכל שטחי התעסוקה הטכנולוגית והמדעית כמו בית חולים, וכי הציוד שנמצא בשימוש בתחום זה הוא המגוון ביותר.

עבודתו רבת השנים בהדסה השאירה חותם עלינו, ילדיו, ועליי בפרט. בחופשות מבית הספר למדנו להכיר את הדסה על כל מסדרונותיה, מרתפיה, המחסנים ומעברי הסתרים שבה, המוכרים רק ליודעי דבר. תרגלנו מיומנויות נהיגה בכיסאות גלגלים, פיתחנו זריזות ידיים בפירוק מכשירים מקולקלים, רכשנו בקיאות בהפעלת כל כלי העבודה ובביטוי שמות מיני הברגים, ועוד שלל תחומי עניין וידע שאליהם נחשפנו בביקורנו במקום העבודה של אבא. בבגרותי, הבנתי שממנו ירשתי את היכולות הטכניות והוא זה שהכיר לי את תחום רפואת השיניים שבו בחרתי לעסוק, וכן הטמיע בי את האהבה וההערכה למוסד שבו אני עובדת עד היום.

יוחנן השאיר אחריו אישה, ארבעה ילדים, 15 נכדים ונין, את חלקם לצערנו הרב לא זכה להכיר. רוחו, רוח העשייה, הסקרנות והמרץ, יחד עם חוש ההומור הנדיר והאהבה, הם אבני הדרך והסמנים של משפחתנו.

יהי זכרו ברוך.

עוד על שותפויות- 50/50 האם אפשרי?

ד"ר רפי פישר

כיום שיתוף ומיזוג הוא חלק מהישרדות עסקית. הבעיה של השתלטות האגו על ההיגיון העסקי יוצרת תופעה הנקראת Egonomics. שותפות היא לא דבר טוב מבחינה אישית, אך היא הכרח קיומי לרבים: למבוגרים לקראת פרישה, ולצעירים שחייבים לקצר את התהליך לעצמאות. לא כל שותפות מצליחה, לא כל שותפות תשרוד.

"לאורך השנים ועם הצטברות הניסיון, שואל אני את עצמי מדוע צריך בכלל שותף? מה ייתן לי השותף שאינני יכול לעשות בעצמי?..... שותפות הינה פתח לקונפליקטים... אם הסיבות הן כלכליות, כלומר אין מספיק הון התחלתי, עדיף לקחת הלוואה ממוסד פיננסי או מהמשפחה. אם הסיבות הן גיבוי מקצועי בזמן חופשה, אז גיליתי שהעזרות הראשונות המגיעות לרופא המגבה אינן חוזרות, לכן המלצתי האישית... לבד, רק לבד". (מ.ב.)

נתונים של ADA ופרסומים עסקיים אחרים מראים שאכן רק 20% מהשותפויות מצליחות.

קיימים שבעה מודלים לשותפות. לכל מודל יש את היתרונות ואת החסרונות שלו.

אחד המודלים המעניינים ברפואת שיניים הוא מודל שותפות 50/50 בהכנסות.

זהו מודל שבו שני רופאים משקיעים סכום זהה בהקמה, כל אחד תורם קלינית כפי יכולתו ומתוגמל במחצית מרווחי המרפאה, ללא קשר לתפוקתו האישית כרופא.

זאת שותפות מושלמת, בעל יתרונות רבים כגון חלוקת אחריות בניהול, חלוקת הוצאות השיווק והתפעול, גיבוי הדדי והעצמת המרפאה. עם זאת, שותפות במודל כזה נחשבת לפתרון עם פוטנציאל גדול לקונפליקטים ומחייבת זהירות מרבית בהקמה.

בכל מקרה השותפים חייבים לשאול את עצמם האם המרפאה גדולה מספיק ובסיס המתרפאים מספיק כדי לקיים את שניהם? האם אפשר להוסיף רופאים שכירים או שותפים זוטרים? האם הרמה המקצועית של השותפים דומה? האם בעיות אישיות של השותפים עלולות להפריע לתפעול המרפאה? מה קורה במקרה של אבדן כושר עבודה של אחד השותפים? האם יש מינימום שעות שחייבים לתפקד? מה יקרה בעוד כמה שנים כשאחד השותפים ירצה לקחת חופש חודש? הטעות הגדולה של השותפים מתרחשת כאשר אין הסכם מפורט לתפעול ופירוק השותפות. האם שותפות כזאת אפשרית?

לאורך השנים נתקלתי במפגשים עם חברים בשותפות רבת שנים שעבדה יפה והתחילה לקרטע מעט לקראת גיל 60 של השותפים, ליוויתי תחילת שותפות בין שני חברים שמצליחה ועובדת בינתיים, אך נתקלתי גם בכישלונות צורבים שהגיעו לבית משפט.

חייבים לבדוק את המספרים ברמה מקצועית ולהיעזר באנשי מקצוע וברואי חשבון טובים בצורה תקופתית ומתוכננת מראש.

בבדיקה עם עמיתים אמריקאים לא מצאתי המלצות על שותפות 50/50, אבל אולי מציון תצא תורה.

דברי חכמים

כל עוד הנר דולק אפשר לתקן

הרב מרדכי דימנטמן

בעל תואר MA, מנהל המכון להכשרת מורים בישיבת "כרם ביבנה". מכשיר רבנים ומורים ב"בית מדרש לחינוך והוראה" במבשרת ציון

dimentman14@gmail.com

מעשה ברבי ישראל מסלנט (המאה ה-19) שיצא לרחובות העיר באחד מלילות ימי התשובה, וראה אור קלוש בוקע מדירה רעועה.

נכנס רבי ישראל, וראה מתקן נעליים יושב ליד נר דועך, ומכה בחיפזון בפטישו על הנעל.

שאלו רבי ישראל: "מה לך כי נחפזת, ר' יהודי?"

ענה אותו הסנדלר: "רבי, הרי כל עוד הנר דולק - אפשר עוד לתקן!"

יצא רבי ישראל לרחוב וקרא:

"יהודים! שמעו אחים יהודים! כל עוד הנר דולק אפשר לתקן!"

(מתוך: 'אור הגנוז' – מעשיות חסידים שליקט מרטין בובר)

אמירה תמימה זו של הסנדלר הרעידה את נימי נפשו של ר' ישראל, שראה בדבריו מוסר השכל עמוק כי לעולם לא מאוחר ואין שום מקום לייאוש כלל.

גם רבי ישראל הידוע בכינויו 'הבעל שם טוב' (מייסד החסידות, המאה ה-18) סיפר בהתפעלות שפעם ניגש אל ביתו בעל מלאכה אחד, עמוס חישוקי ברזל על צווארו, דפק על החלון ושאל: "ר' ישראל, אולי יש בביתך כלים, כגון חביות או דליים, שניזוקו וצריכים תיקון"?

"לא", ענה לו הבעל שם טוב, "בביתי הכול שלם בתכלית השלמות."

"בדוק וחפש היטב", אמר בעל המלאכה שנית, **"ודאי תמצא איזה דבר שצריך תיקון."**

פנה הבעל שם טוב לחסידיו ואמר להם:

"הנה למדתי עכשיו תורה שלמה מפי בעל המלאכה: גם מי שנדמה לו, כי בביתו הכול שלם בתכלית השלמות – צריך לבדוק ולחפש, ודאי ימצא איזה דבר שצריך תיקון!"

מכיוון שאפשר וצריך לתקן, הרי שיש לנו הזדמנות לפתוח דף חדש ולתקן בשנה הבאה עלינו לטובה ולברכה את מה שהחמצנו וקלקלנו בשנה החולפת.

תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה!

בינינו

נח שטרן

nstern@cc.huji.ac.il

קוראים יקרים,

רק עיניכם רואות אבל ידיכם אינן מחזיקות את עיתון "מה נשמע" מספר 101.

יש לנו חדשות לספר לכם. אנו הצטמצמנו. במקום 24 עמודים יהיו בעיתון החדש רק 20 עמודים. במקום 4 מודעות פרסום תהיה מעכשיו רק מודעה אחת – בעמוד האחרון. העיתון יופץ רק דרך המייל ולא יישלח יותר אליכם הביתה בדואר. אבל מבחינת תוכן העיתון – הכול כמו שהיה. עד עכשיו היו 20 עמודי תוכן וגם בפורמט החדש יישארו 20 עמודי תוכן.

השינויים חלו בגלל התייקרות משמעותית של המשלוח בדואר, וגם נושא איסוף המודעות – שכיסו לנו חלק מהוצאות העיתון – קשה מאוד לקבל. לאור כל זאת הוחלט לצמצם את העמודים אבל לא לצמצם בתוכן הכתוב. אנו גם מקווים שכל המעוניינים ימשיכו לקרוא את המידע ישר מהמסך של המחשב או הטלפון האישי. אולי כתוצאה מהצמצומים נזכה לקבל יותר תגובות מהקוראים, כי אם אתם כבר קוראים מהמסך, אז הרבה יותר קל מיד להגיב ולכתוב לנו.

לכל בוגרי בית ספרנו וקוראינו, אנו שולחים ברכת שנה טובה ומבורכת.

בברכה חמה,

נח שטרן, העורך

עוברים לכפר הגמלאים פרוטיאה בהר
בלי לעזוב את העיר

גרים בירושלים והסביבה? כפר הגמלאים פרוטיאה בהר שבמושב שורש מזמין אתכם ליהנות מאיכות חיים גבוהה במקום היפה ביותר בארץ, פעילויות ללא הפסקה, סל תרבות אקטיבי ועשיר, וכמובן - שירות הסעות חינמי, קבוע ונוח אל העיר וחזרה.

לבחירתכם מגוון פיתרונות הצטרפות בהתאמה אישית!

*התמונות להמחשה בלבד

פרוטיאה בהר

כפר גימלאים בטבע שלך

נשמח להזמין אתכם לחוויית היכרות אישית. חייגו עכשיו!

***2151**